

MILJÖTILLSTÅND

Beslut nummer Diarienummer

ÅMH-Pn 15/13 2012-0607

Beslutsdatum

04.09.2013

Sökanden

Käringsunds Fisk Ab

AX-22270 Eckerö

Ärende

Käringsunds Fisk Ab ansöker om förnyat miljötillstånd befintlig fiskodling vid Vänskär samt vinterförvaring vid Främstö, Storby, Eckerö kommun.

Ansökan innehåller anhållan om att:

1. tillståndets giltighet ska vara tillsvidare,
2. utökad verksamhet genom att tillåten mängd fosfor och kväve återställs till 1994-års nivå; 2500 kg P och 17000 kg N vid Vänskär och 100 kg P och 750 kg N vid Främstö,
3. tidsperioden för vinterförvaring vid Främstö ändras från 15 oktober – 15 maj, till att gälla perioden 1 oktober – 15 maj,
4. att begränsningen av nätkassens storlek vid Främstö avskaffas, samt
5. flexibilitet i utsläppsmängd på årsbasis så att 3 års belastning sammanräknas och att ett enskilt år kan över- eller underskridas med 33 %, dock så att totalbelastning under 3 år inte överskrids.

Den i ansökan avsedda verksamheten är tillståndspliktig enligt:

- 10 § landskapslag (2008:124) om miljöskydd, miljöskyddslagen,
- 6 kap. 16 § a punkten vattenlag (1996:61) för landskapet Åland, vattenlagen.

Beslut

Miljötillstånd

ÅMHH beviljar med stöd av 17 § 1 mom. miljöskyddslagen

Käringsunds Fisk Ab förnyat miljötillstånd för befintlig fiskodling, i

enlighet med nedanstående villkor, vid Vänskär samt vinterförvaring vid Främstö, Storby, Eckerö kommun.

ÅMHM bifaller också anhållan om att begränsningen av nätkassens storlek vid Främstö avskaffas.

Övriga delar av ansökan fyller inte förutsättningar enligt 17 § 1 mom. miljöskyddslagen för beviljande av tillstånd. Därför avslås anhållan om utökad verksamhet, anhållan om flexibilitet i utsläppsmängd och anhållan om ändrade tider för vinterförvaring.

Giltighet

Detta tillstånd gäller till och med 31.12.2023 under förutsättning att tillståndshavaren innehar laglig rätt till de för fiskodlingsverksamheten nödvändiga vattenområdena.

Ansökan om förnyat tillstånd ska lämnas till ÅMHM senast 01.07.2023. En förutsättning för att fortsatt tillstånd för fiskodlingsverksamheten ska ges är att bästa tillgängliga teknik används. Till ansökningarna ska fogas en konkret plan för hur verksamheten ska utvecklas för att minska belastningen på vattenområdet.

Tillståndshavaren ska inkomma med en ansökan om revidering av tillståndsvillkor senast 01.07.2018. Ifall ansökan om revidering av tillståndsvillkor inte görs inom den föreskrivna tiden förfaller tillståndet i enlighet med 21 § 2 mom. e punkten miljöskyddslagen.

Ersättning

ÅMHM har prövat frågan om ersättning enligt 7 kap. 8 § vattenlagen. Myndigheten konstaterar att nedanstående tillståndsvillkor utgör sådant skydd att verksamheten inte kommer att orsaka sådan skada som ligger till grund för ersättning enligt 7 kap. 4 och 6 §§ i vattenlagen.

Miljökonsekvensbedömning

ÅMHM har övervägt behovet av miljökonsekvensbedömning i enlighet med 2 och 3 §§ i landskapsförordning (2006:86) om miljökonsekvensbedömning. Till underlag för detta beslut krävs inte en miljökonsekvensbedömning.

Villkor och föreskrifter

Tillståndshavaren ska följa nedanstående villkor och föreskrifter utfärdade med stöd av 24 och 26 §§ miljöskyddslagen samt 4 kap. 7 § vattenlagen:

1. Verksamhetens totalbelastning till vattenmiljön vid **Vänskår** får uppgå till maximalt 1034 kg fosfor och 8451 kg kväve årligen.

Med totalbelastning avses den mängd kväve och fosfor som binds i den producerade fiskens årliga tillväxt subtraherat från den totala mängden kväve respektive fosfor i det foder som årligen används.

24 § a punkten miljöskyddslagen

2. Verksamhetens totalbelastning till vattenmiljön vid **Främstö** får uppgå till maximalt 32 kg fosfor och 264 kg kväve årligen.

Med totalbelastning avses den mängd kväve och fosfor som binds i den producerade fiskens årliga tillväxt subtraherat från den totala mängden kväve respektive fosfor i det foder som årligen används.

Vinterförvaring vid Främstö får ske under perioden 15 oktober – 15 maj då utsläppen av näringsämnen genom stödutfodring inräknas i Främstös tillåtna totalbelastning enligt ovan. Om extrema väderförhållanden omöjliggör flytt får vinterförvaring ske även under annan tidpunkt, exempelvis från 1 oktober – 15 maj.

Fisk som tas ur produktion och överförs till förädling får tillfälligt hållas vid Främstö under perioden 15 maj – 1 oktober. Utfodring får ske inom ramen för tillåten totalbelastning till vattenmiljön enligt ovan.

24 § a punkten miljöskyddslagen

3. Tillståndshavaren ska sträva till att minska belastningen på vattenområdet som verksamheterna ger upphov till och vid den dagliga skötseln noggrant beakta miljöskyddsaspekter. Tillståndshavaren ska tillämpa bästa tillgängliga teknik som enligt gängse branschkriterier är ekonomiskt möjligt samt kontinuerligt sköta och underhålla anläggningarna så att minsta möjliga miljöförorening och störning av närliggande bebyggelse uppstår. Tillståndshavaren ska sträva till att minska foderkoefficienten och använda foder med minsta möjliga fosfor- och kväveinnehåll.

4 kap. 7 § 2 mom. vattenlagen, 4 § miljöskyddslagen

4. Tillståndshavaren ska så långt det är möjligt införskaffa information om fodrets ursprung och framställning för att på så sätt försäkra att det framställts på ett miljömässigt godtagbart sätt.

7 § miljöskyddslagen

5. Tillståndshavaren ska hålla fiskodlingsanläggningarnas konstruktioner och anordningar i sådant skick och förankra dem så att de hålls på den avsedda platsen och inte stör sjötrafiken eller förorsakar det övriga nyttjandet av vattendraget sådan skada som kan undvikas.

För att trygga sjötrafiken i anläggningarnas närhet ska konstruktionerna utmärkas på ett av Skärgårdshavets sjöfartsdistrikt godkänt sätt.

4 kap. 4 § vattenlagen

6. Kemikalier ska hanteras och användas så att eventuellt spill eller läckage inte kan nå avlopp, luft, mark eller vatten eller på annat sätt förorena miljön eller orsaka olägenhet utöver vad deras faktiska bruk föranleder. Kemikalier som används inom verksamheten ska antecknas i skötseljournal enligt villkor 9.

All personal som kommer i kontakt med kemikalier ska känna till kemikaliernas huvudsakliga egenskaper och hur de ska hantera eventuella olyckor. Svenskspråkiga skyddsinformationsblad för de använda kemikalierna ska finnas lätt tillgängliga. Utrustning för uppsamling av eventuellt spill eller läckage ska finnas tillgängligt på anläggningen.

I verksamheten får endast sådana medel och kemikalier användas som är tillåtna enligt landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier (1990:32).

Tvätt och färgning av kassar ska ske med minsta möjliga negativa påverkan på miljön och bör i mån av möjlighet helt undvikas.

4-5 §§ och 24 § e punkten miljöskyddslagen, 4 kap. 7 § 1 mom. vattenlagen

7. Avfallshanteringen ska följa landskapslagen om renhållning (1981:3) och gällande kommunala föreskrifter samt skötas så att miljöförorening och olägenhet för människors hälsa förhindras. Följande prioriteringsordning ska iakttas för hantering av det avfall som uppstår i verksamheten: förebyggande, förberedelse för återanvändning, materialåtervinning, annan återvinning såsom exempelvis energiåtervinning samt bortskaffande.

Fodersäckar och ensilageplast ska lämnas hos godkänd mottagare.

All hantering av död fisk ska ske slutet för transport till godkänd anläggning för kompostering eller motsvarande godkänd anläggning enligt krav för behandling av animaliskt kategori III avfall, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel. Hanteringen ska redovisas i skötseljournal enligt föreskrift 9.

8a - 8f §§ landskapslag (1998:91) om renhållning

8. Om fisken i anläggningarna konstateras eller misstänks ha en smittsam sjukdom som kan överföras från ett djur till ett annat eller en smittsam sjukdom som inte allmänt förekommer, ska sökanden underrätta ÅMHHM och landskapsveterinären vid Ålands landskapsregering samt vidta nödvändiga åtgärder.

Om avfall i form av död fisk uppkommer vid bekämpning av sjukdom ska avfallet behandlas i en av myndigheterna godkänd anläggning för behandling av animaliskt avfall med risk för smitta.

4 kap. 4 § vattenlagen

9. För kontroll av verksamheternas miljökonsekvenser ska en driftjournal föras. I journalen ska finnas uppgifter om:

- foderleverantör samt företagsmärkning
- mängden använt foder och dess innehåll
- de mängder fisk som tillförts odlingarna samt bortförts från dem
- förekomst av eventuella fisksjukdomar och behandling av dem samt fiskens medicinering och dödlighet
- hantering av död fisk enligt villkor 8
- använda kemikalier, inköp, förbrukning och lagerhållning
- typ och mängd avfall samt avfallets mottagare
- andra nödvändiga uppgifter om verksamheten

Journalen ska bevaras 10 år vid anläggningen och kunna uppvisas vid inspektion. Ett årssammandrag av driftjournalen ska årligen lämnas till ÅMHHM inom februari månad följande år på en för detta ändamål uppgjord blankett.

Tillståndshavaren ska på begäran av ÅMHHM uppge nödvändiga uppgifter och utredningar för kontroll av skötseljournalens tillförlitlighet.

26 § miljöskyddslagen, 7 § fiskodlingsförordningen

10. Tillståndshavaren ska på egen bekostnad låta utföra kontroller av fiskodlingarnas inverkan på vattendraget, inverkan på fiske och fiskbestånden på ett av myndigheten godkänt sätt. Kontrollerna kan utföras som samkontroll tillsammans med de andra kontrollskyldiga i området enligt det gemensamma miljökontrollprogrammet för fiskodlingarna på Åland. Om tillståndshavaren inte utför kontrollerna inom detta program ska ett förslag till alternativt program lämnas in till ÅMHHM inom två månader efter det att detta beslut vunnit laga kraft.

Om resultaten av observationerna ger anledning därtill kan kontrollprogrammet senare ändras i samråd med ÅMHHM eller i enlighet med 26 § 4 mom. miljöskyddslagen.

Resultaten av observationerna ska inlämnas till ÅMHM och Eckerö kommun. Dokument och resultat från kontrollprogrammet ska bevaras vid anläggningarna och kunna uppvisas för tillsynspersonal.

26 § miljöskyddslagen

11. Tillståndshavaren ska utse en ansvarig person som har den kunskap som krävs för att övervaka anläggningarna så att miljötillståndet följs.

Personens namn och kontaktuppgifter ska meddelas till ÅMHM. Vid byte av ansvarig person ska uppgifterna uppdateras.

7 § miljöskyddslagen

12. Tillståndshavaren är skyldig att kontrollera, utreda och redovisa verksamhetens miljökonsekvenser vid avslutande av verksamhet. Meddelande om avveckling ska göras till ÅMHM, som kan besluta om sådana undersökningar, åtgärder och försiktighetsmått som krävs vid avveckling av verksamheten.

24 § d punkten miljöskyddslagen

Beslutsmotiveringar

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM) konstaterar, efter att ha prövat förutsättningarna för tillstånd, att verksamheterna med iakttagande av de i tillståndet givna tillståndsvillkoren är förenlig med miljöskyddslagen och den lagstiftning som nämns i 10 § i samma lag. Vid avgörandet har myndigheten även beaktat förutsättningarna som gäller för verksamhetsutövaren enligt 7 § miljöskyddslagen. De villkor och föreskrifter som fastställts i beslutet har utformats så att ändamålet nås med minsta möjliga negativa miljöpåverkan utan att denna miljöhänsyn blir oskälig enligt 4 § miljöskyddslagen.

Tillståndets giltighet

Enligt 4 kap. 1 § vattenlagen ska vattenfarlig verksamhet utövas så att ändamålet med verksamheten nås med minsta skada och olägenhet utan att kostnaderna för dessa hänsyn medför att verksamheten omöjliggörs. Av förarbetena till vattenlagen framgår att övergödning är ett av de största vattenvårdsproblemen i saltsjön. Myndigheten konstaterar att fiskodling innebär ett nettotillskott av närsalter till vattnet. Även om fiskodlingens bidrag till Östersjöns totala övergödningssproblem är relativt litet, är det ur ett åländskt perspektiv det största enskilda bidraget. Myndigheten konstaterar med utgångspunkt i detta att det är skäligt att tillståndet tidsbegränsas och omprövas med 10 års intervall och att villkoren däremellan revideras efter 5 år för att begränsa fiskodlingsverksamhets belastning på vattenmiljön enligt 24 § miljöskyddslagen och i enlighet med vad som stadgas i 4 kap. 7 § vattenlagen. Tillstånd har tidigare tids-

begränsats till 5 år men en giltighetstid på 10 år med villkorsrevidering efter 5 år försämrar inte miljöskyddet medan det däremot ger verksamhetsutövaren bättre förutsättningar att investera i miljöförbättrande teknik.

Anhållan om utökad verksamhet

Enligt 5 kap. 9 § 2 mom. vattenlagen får ny eller ändrad verksamhet komma till stånd i vattenområdet endast om det visas att åtgärden eller verksamheten inte kan bidra till ökad övergödning i området eller att förbättringsoverskott utnyttjas. På grund av verksamhetens natur, att tillföra näringsämnen direkt till vattenmiljön genom att överskottet som inte binds i fisktillväxt idag inte kan renas med rimliga medel, innebär det att näringsämnestillförseln bidrar till ökad övergödning. Sökanden har inte föreslagit eller påvisat någon metod för hur verksamheten kan utföras utan att bidra till ökad övergödning eller påvisat att något förbättringsoverskott kan nyttjas. Följaktligen är det enligt gällande lagstiftning inte möjligt att bevilja tillstånd till utökad verksamhet som leder till att ökade mängder näringsämnen tillförs till saltsjön.

Vinterförvaring

Sökanden önskar möjlighet att flytta in fisken till vinterförvaringsplats vid Främstö redan från 1 oktober. Enligt 3 § landskapsförordning (2007:57) om odling av regnbågslox och lax i havet, fiskodlingsförordningen, får vinterförvaring ske under perioden 15 oktober till 15 maj. I paragrafens 3:e moment sägs dock att om extrema väderförhållanden omöjliggör flytt får vinterförvaring ske även under annan tid. Myndigheten avslår därför anhållan om ändrad tid för vinterförvaring då förordningen redan ger möjlighet till undantag från tidsperioden 15 oktober till 15 maj.

Ansökan om flexibilitet för utsläpp till vattenmiljön

Sökanden anhåller om flexibilitet i utsläppsmängd på årsbasis så att 3 års belastning sammanräknas och att ett enskilt år kan över- eller underskridas med 33 %, dock så att totalbelastning under 3 år inte överskrids.

Verksamhetsutövaren är redan idag fri att planera och utföra sin verksamhet i den omfattning han/hon önskar så länge de maximalt tillåtna gränsvärdena för utsläpp till miljön inte överskrids.

Utgångspunkten i lagstiftningen är att verksamhetens årliga belastning utgör grunden för tillstånd och tillsyn. Prövningen baseras på en uppskattning av vilken belastning miljön klarar av och villkor ställs för en högsta tillåtna belastning per år. ÅMHM avslår därmed sökandens anhållan om flexibla utsläpp då ett dylikt system inte fyller förutsättningarna för tillstånd enligt miljöskyddslagens 17 §.

Vid ett system enligt sökandens förslag konstaterar ÅMHM att de årliga variationerna riskerar bli för stora för att kunna förutse effekterna. Skillnaden mellan 2 enskilda år kan bli närmare 70 %, vilket är väldigt mycket. Dessa variationer tillsammans med naturliga variationer riskerar orsaka större o snabbare effekter på vattenmiljön med ökad risk för övergödning.

I det aktuella fallet skulle ett ”plus 33 % - år” innebära ett tillskott om 341 kg fosfor till vattenmiljön, vilket då höjer totalbelastningen till 1375 kg fosfor.

Odlingsplatsens lokalisering och lämplighet

Enligt 4 kap. 6 § vattenlagen får vattenfarlig verksamhet endast utövas på plats eller platser där minsta möjliga olägenhet för vattenmiljön uppstår och där förutsättningarna finns eller kan skapas för det slags verksamhet som är i fråga, utan att oskäligt högre verksamhetskostnader uppstår till följd av platsvalet. ÅMHM konstaterar att forskning visat att kuststräckor med goda förutsättningar för fiskodling vanligen har en hög vattenomsättning. Hög vattenomsättning medför att utspädningen är stor och att eventuella övergödningseffekter är svåra att mäta i odlingens närhet. Vid en bra lokalisering får man således små lokala effekter, men ett generellt tillskott av närsalter till havet.

Enligt bilaga 1 i fiskodlingsförordningen är den befintliga odlingsplatsen mellan Västerön och Vänskär lokaliserad i yttre vattenområde med hög vattenomsättning. Platsen är belägen i ett ”sund” i nord – sydlig riktning. Enligt den schematiska utredningen ”Förslag till det reviderade miljökontrollprogrammet för fiskodlingen på Åland” (Jukka Mehtonen, Husö biologiska station, 2000) över de åländska fiskodlingarnas instängdhet har vattenområdet vid Vänskär beräknats ha en yta på 0,444 km² och en öppenhet på 3,0 och vattenområdet vid Främstö har beräknats ha en yta på 0,518 km² och en öppenhet på 0,13. Öppenheten har beräknats genom att dividera vattenytans area med tvärsnittsöppningarnas area. Öppenheten avspeglar vattenutbytestiden och är ett mått på ett områdes känslighet för övergödning. Ett öppenhetsvärde på 3,0 indikerar att vattenutbytet är gott emedan ett öppenhetsvärde på 0,13 ger att vattenutbytet är mycket begränsat. Kravet för öppenhetsvärdet är minst 0,75 och odlingsplatsen vid Vänskär uppfyller med marginal kravet. Enligt sökanden är vattendjupet vid Vänskär cirka 30 meter och därmed fylls också kravet om minst 10 m vattendjup.

Främstö däremot fyller inte kraven för fiskodlingsplats enligt 3 § fiskodlingsförordningen. Vattendjupet är tillräckligt men övriga krav tillgodoses inte. Platsen kan därför inte nyttjas för odling av mer än 25

ton per år och för vinterförvaring samt i samband med att producerad fisk tas upp och förädlas. Vid vinterförvaring behöver fisken stödutfodras och likaså behöver fisk färdig för förädling stödutfodras av fiskhälsoskäl före den håvas upp.

På grund av det mycket begränsade vattenutbytet och höga rekreativvärden i och runt Husfjärden har odlingskapaciteten begränsats redan i tidigare tillstånd. Ett stort antal fritidshus och hus för fastboende finns runt hela Husfjärden. Ett ökat tillskott av näringsämnen riskerar att försämra vattenkvaliteten och bl.a. öka risk för algbloomning och därmed minska nyttjandemöjligheterna. Myndigheten har därför med stöd av 24 § a punkten i miljöskyddslagen i villkor 1 och 2 fastställt vilken totalbelastning som tillåts på årsbasis.

Verksamhetens belastning

Myndigheten konstaterar att en minskning av belastningen från fiskodlingsverksamhet med dagens teknik i huvudsak kan uppnås genom att minska mängden genom fodret tillförda närsalter till vattnet. Hur stor belastningsminskningen kan bli begränsas dock av vilka krav på närsalter fisken har för bibehållen tillväxt och välmående, utfodringsteknik samt av de foder som finns tillgängliga på marknaden. Med beaktande av att odlingen kan medföra viss negativ inverkan på vattenmiljön har totalbelastningen av kväve och fosfor till vattenmiljön beräknats och ställts som villkor 1 och 2 i miljötillståndet så att förutsättningar för tillstånd enligt 4 kap.1, 2, 4, 7 §§ vattenlagen, 5 kap. 9 § vattenlagen ska föreligga.

ÅMHM bedömer att tillståndsvillkoren är ändamålsenliga för att uppnå tillräckligt miljöskydd enligt 4 kap. vattenlagen och för att bestämmelserna om vattenkvalitet i 5 kap. 9 § vattenlagen ska vara uppfyllda. Beräkningen av belastningen har utgått från genomsnittliga värden av fodrets innehåll av kväve och fosfor, samt bedömningen att bästa tillgängliga teknik som enligt gängse branschkriterier är tillämpbar används. Myndigheten har uppskattat den genomsnittliga foderkoefficienten (FK) till 1,15. Vid beräkningarna har myndigheten utgått från att fodret innehåller i genomsnitt 0,80 % fosfor och 6,1 % kväve samt att fisken binder 0,4 % fosfor och 2,75 % kväve. I bedömningen har såväl fiskens välmående, miljömässiga aspekter samt uppgifter i ansökan beaktats.

Den i havet utsläppta specifika belastningen får enligt fiskodlingsförordningen inte överskrida 6 gram fosfor och 50 gram kväve per kilogram producerad fisk. Enligt myndighetens beräkningar blir den specifika belastningen 5 gram fosfor och 43 gram kväve per kilogram producerad fisk om bästa tillgängliga foder och teknik tillämpas.

Om tillståndshavaren odlar enligt ovanstående beräkningar innebär det att bolaget kan odla cirka 198 ton regnbågslax med en teoretisk belastning motsvarande 1034 kg fosfor och 8451 kg kväve vid odlingsplatsen vid Vänskar. Jämfört med tidigare tillstånd är det en ökad produktion med ca 18 ton men med bibehållna utsläpp och minskad specifik belastning.

Tabell 1. Myndighetens beräkningar av teoretisk och specifik belastning för Vänskar.

	<i>Fosfor (kg)</i>	<i>Kväve (kg)</i>
Närsaltsinnehåll i fodret	1830	13900
Möjligt närsaltsinnehåll ger max. fodermängd	228750	227869
Fodermängd ger fisktillväxt (med FK 1,15)	198913	198147
Totala mängden näringsämnen som binds i fisken	796	5449
<i>Teoretisk belastning</i>	<i>1034</i>	<i>8451</i>
<i>Specifik belastning</i>	<i>0,005</i>	<i>0,043</i>

Vid Främstö är det fråga om vinterförvaring och mellanlagring av fisk som tas ur produktion. Stödutfodring som utförs ger en teoretisk belastning motsvarande 32 kg fosfor och 264 kg kväve. Detta motsvarar en ungefärlig möjlig tillväxt på 6 ton.

Tabell 2. Myndighetens beräkningar av teoretisk och specifik belastning för Främstö.

	<i>Fosfor (kg)</i>	<i>Kväve (kg)</i>
Närsaltsinnehåll i fodret	57	435
Möjligt närsaltsinnehåll ger max. fodermängd	7125	7131
Fodermängd ger fisktillväxt (med FK 1,15)	6196	6201
Totala mängden näringsämnen som binds i fisken	25	171
<i>Teoretisk belastning</i>	<i>32</i>	<i>264</i>
<i>Specifik belastning</i>	<i>0,005</i>	<i>0,043</i>

Om det i samband med tillsyn, revidering av villkor eller förnyande av tillstånd senare framgår att belastningen lokalt blir för stor så måste villkor 1 och 2 omprövas och näringsmängderna kan justeras.

Enligt 4 kap. 7 § 1 mom. vattenlagen ska den som utövar eller ämnar utöva vattenfarlig verksamhet vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar samt iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan krävas för att förebygga eller avhjälpa risk för försämring av vattenkvaliteten. Omfattningen av åliggande enligt 4 kap. 7 § 1 mom. ska bygga på tekniskt bästa möjliga lösning som är ekonomiskt möjlig för den typ av verksamhet som är ifråga. Exempelvis finns idag tekniska alternativ till färgning av odlingskassar med anti-foulingmedel. Villkor 3 ställs i syfte att tillgodose kraven på bästa tillgängliga teknik enligt miljöskyddslagens 4 § och 4 kap. 7 § 2 mom. vattenlagen.

ÅMHM konstaterar vidare att det foder som används vid fiskodling i Östersjön i huvudsak består av råvaror från fisk. Fiskodling innebär därmed en

indirekt påverkan på ekosystemen, varför myndigheten anser att det är skäligt att sökanden i enlighet med kravet i 7 § miljöskyddslagen ska ha tillräcklig kunskap om verksamheternas miljöpåverkan och kravet i 4 § miljöskyddslagen på förebyggande av skada därav. Sökanden ska därför enligt villkor 4, så långt det är möjligt, begära in uppgifter från leverantören om att fångst och tillverkning har skett enligt gällande lagar, överenskommelser och enligt miljömässigt godtagbara metoder och principer. I syfte att minska belastningen på Östersjön har fodertillverkare börjat framställa mera kretsloppsanpassat foder med varierande grad råmaterial av Östersjöursprung. Dylikt foder är ett sätt att minska tillförsel av näringsämnen utifrån till Östersjöns kretslopp, vilket undersöks och utvärderas i projektet Aquabest med målsättning om hållbar fiskodling.

Fritid, rekreation och fiske

Vattenföretag och vattenfarlig verksamhet skall enligt vattenlagens 4 kap. 1 och 4 §§ utföras och utövas med minsta intrång och olägenhet för allmänna och enskilda intressen. Detta innebär bl.a att särskild hänsyn tas till fiskbestånd och fiske, samfärdsl, möjlighet att utföra annat vattenföretag eller vattenfarlig verksamhet samt rekreativsmöjligheter, naturskönhet, kulturvärden och trivsel. Området vid Vänskär är enligt ansökan i mycket ringa grad bebyggt med fritidshus medan området vid Främstö i större utsträckning är bebyggt med fritidshus samt hyser ett fåtal hus för åretruntboende. I området vid Främstö förekommer även stuguthyrning. I övrigt nyttjas inte områdena för annat yrkesmässigt ändamål. I områdena bedrivs i begränsad utsträckning binärings, rekreativ- samt husbehovsfiske. I odlingarnas omedelbara närhet finns inte några områden med speciell skyddsstatus eller naturskyddsområden vars bevarandestatus kan påverkas av fiskodlingsverksamheten. Anläggningarnas skick, förankring och utmärkning är av väsentlig betydelse för ovanstående och regleras i villkor 5 för att varna vid samfärdsl samt annat nyttjande av vattenområdet.

Kemikalier och avfallshantering

Kemikalier ska hanteras så att de inte kan förorena mark, luft eller vatten enligt miljöskyddslagens 4 och 5 §§. Med stöd av e punkten 24 § miljöskyddslagen och 4 kap. 7 § vattenlagen utfärdar ÅMHM villkor 6 om hantering av kemikalier inom verksamheten,

Villkor 7 reglerar hantering av avfall som uppkommer i verksamheten och ska enligt 3b § landskapslag (1981:3) om renhållning beaktas prioriteringsordningen förebyggande, förberedelse för återanvändning, materialåtervinning, annan återvinning (t.ex. till energi) samt bortskaffande.

Olika typer av avfall ska insamlas, sorteras och hållas avskilda från varandra i alla skeden av hanteringen, i den mån det är nödvändigt för att förebygga hälso- och miljörisker samt ordna avfallshanteringen på ett ändamålsenligt sätt enligt 8c § renhållningslagen. Vidare ska samma lag allt avfall separeras och återvinnas om det är tekniskt möjligt. Enligt 8 d § får olika typer av farligt avfall inte spädas ut eller blandas sinsemellan eller med annat avfall eller andra ämnen, utom i det fall det är nödvändigt för återvinning eller bortskaffande av avfallet och det kan göras utan att orsaka skada eller fara för människors hälsa eller miljön.

Villkor 8 reglerar hantering vid konstaterande av sjukdomsutbrott i odlingen och hur verksamhetsutövaren ska förfara så att smittspridning begränsas och risk för vild fisk minimeras. Villkoret ges med stöd av vattenlagen 4 kap. 4 § för att tillgodose att verksamhetens risk för påverkan på fiskbestånd och fiske minimeras.

Egenkontroll

Enligt 1 kap. 1 § vattenlagen ska vatten och vattenområden inom landskapet användas på det sätt som bäst gagnar en uthållig utveckling. Ytvatten samt ekologiska förhållanden i saltsjön ska nyttjas, skyddas och vårdas så att en uthållig utveckling gagnas och så att där kan finnas sådana växt- och djursamhällen, som i huvudsak utgör naturliga inslag i dessa naturmiljöer.

Verksamhetsutövaren ska enligt 7 § miljöskyddslagen ha tillräcklig kunskap om verksamhetens miljöpåverkan och om möjligheterna att förebygga och begränsa dess negativa miljöpåverkan. Ett stöd för detta är egenkontroll av verksamheten. ÅMHM föreskriver med stöd av 26 § miljöskyddslagen i föreskrift 9 att verksamhetsutövaren ska föra dagbok över verksamheten samt sammanställa uppgifterna till en lättfattlig årsrapport som ska skickas in till tillsynsmyndigheten.

Recipientkontroll

Föreskrift 10 syftar till att klargöra verksamhetsutövarens ansvar för egenkontroll i enlighet med miljöskyddslagens 26 §. Kontroll av odlingarnas miljöpåverkan sker inom ramen för det av Ålands landskapsregering godkända, gemensamma miljökontrollprogrammet för de åländska fiskodlingarna från 1993, vilket reviderats år 2002 och 2007. Under senaste revideringen gjordes en helhetlig provtagningsplan för åren 2008-2013 och nu är en ny revidering förestående. Enligt befintlig plan sker provtagning årligen vid samtliga fiskodlingsenheter där verksamhet bedrivs.

Ansvarig person

En ansvarig person med den kunskap som krävs för att övervaka anläggningarna och att miljötillståndet följs måste enligt föreskrift 11 finnas

för att fylla kravet på verksamhetsutövarens organisation i miljöskyddslagens 7 §.

Avslutande av verksamhet

På grund av svårigheter att i samband med prövningen bedöma omfattningen av påverkan på miljön och därmed behov av eventuella åtgärder vid avslutande av verksamhet utfärdas inget villkor för detta. Om tillståndet inte innehåller tillräckliga bestämmelser för avslutande kan ÅMHM enligt 34 § miljöskyddslagen besluta om dylika åtgärder i samband med eller efter avslutande. Med villkor 12 avses att verksamhetsutövaren vid avslutande av verksamheten ska ansöka om tillstånd för avslutande för att myndigheten ska kunna göra en bedömning av huruvida det behövs undersökningar, saneringsåtgärder eller andra försiktighetsåtgärder i samband med avslutandet.

Sammanfattande motivering

ÅMHM konstaterar att kravet på sökandens rätt till de erforderliga vattenområdena är uppfyllda och att platserna som avses i ansökan lämpar sig för fiskodlingsverksamhet i den omfattning som anges i tillståndsvillkoren ovan. Vidare konstaterar myndigheten att ovan ställda villkor utgör ett sådant skydd att verksamheterna inte står i strid med enskilda och allmänna intressen.

Fiskodlingsverksamhet medför ett nettotillskott av närsalter till havet, men då miljötillståndet innehåller villkor och föreskrifter för förebyggande av förorening och begränsning av fiskodlingsverksamhetens belastning, vilka ges med stöd av 24 och 26 §§ i miljöskyddslagen och 4 kap. 7 § vattenlagen, anser myndigheten att nyttan av att verksamheten får bedrivas på den avsedda platsen är betydlig i förhållande till den skada som kan följa av att verksamheten tillåts.

Villkoren har utformats i syfte att tillse att ändamålet med verksamheten nås med minsta olägenhet för miljön, utan att kostnaderna för dessa hänsyn medför att företaget och verksamheten omöjliggörs. Verksamhetsutövaren svarar enligt 7 § miljöskyddslagen och 4 kap. 7 § vattenlagen, oavsett givna villkor, för att miljöförorening förebyggs, undanröjs och begränsas och för att försämring av vattenkvaliteten förhindras, så även efter det att verksamheten avslutats i enlighet med vad som sägs i 34 § miljöskyddslagen och 4 kap. 7 § vattenlagen.

Med ovanstående motiveringar finner ÅMHM grund för beviljande av tillstånd för fiskodling dels utanför Vänskär samt vid Främstö, Storby by i Eckerö kommun.

Avgift

För detta tillståndsbeslut uppbärs avgift i enlighet med § 14 Ålands Landskapsregerings beslut (2013:2) om taxa för ÅMHM. Avgiften baseras därmed på 2012 års taxa § 3 och vidare avgiftstabell 1.

Fiskodling med produktion om minst 20 ton	€	3045,00
Annonskostnad	€	68,51
Totalt *	€	3113,51

* Annonskostnad för delgivning av beslutet tillkommer.

Bilagor

1. Ärendehantering
2. Karta över odlingsplatserna
3. Besvärсанvisning

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet,

Ordförande Ulrika Sandell
Prövningsnämnden

Föredragande Mikael Stjärnfelt
Miljöskyddsinspektör

ÄRENDEHANTERING

Ansökan

Ärendet har inletts vid ÅMHM 2.7.2012.

Delgivning av ansökan

Ansökan delgavs offentligt under tiden 2– 23 april 2013 på ÅMHM:s anslagstavla. Delgivning gjordes också genom annons i tidningen Åland 2.4.2013. Vid delgivningen framgick att vem som helst hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovannämnda tid.

Yttranden

Inga yttranden har inkommit under tiden för offentlig delgivning.

Utlåtanden

ÅMHM har inte begärt några utlåtanden.

Bemötande

Sökanden har inte behövt tillfälle att bemöta sådant som tillförts ärendet av annan än sökanden.

Delgivning av beslut

Tillståndsbeslutet sänds till sökanden med mottagningsbevis. Beslutet delges offentligt genom annons i tidningen Åland och ÅMHM:s anslagstavlor och en kopia av beslutet finns under denna tid framlagd för allmänheten på kommunkansliet och ÅMHM:s kansli. Beslutet finns även tillgängligt på internet på Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets hemsida, www.miljohalsoskydd.ax. Vid delgivningen framgår att sakägare kan anföra besvär över beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol.